ZGORNJE GORENJSKE

Društvo za cerebralno paralizo

Datum: 11. februar 2016

14. FEBRUAR - VALENTINOVO - POROČILO

Valentinovo je praznik poganskega izvora. Njegove arhaične komponente je kasneje prikrilo krščanstvo zlasti z obstojem svetnika sv. Valentina. Angleži so legendo o sv. Valentinu in njegovem prazniku izdelali najbolje, nato pa so jo lansirali v Ameriko. Tam se je praznik sekuliral in nato popolnoma skomercializiral ter se spet vrnil na staro celino. Prav v Ameriki je nastala navada obdarovanja na dan zaljubljencev tudi med prijatelji. Po nekih drugih različicah ima praznovanje Valentinovega korenine v starem Rimu, saj so 15. februar praznovali v čast bogu Luperku, ki je veljal za zaščitnika ovac in resničen simbol rodnosti. Ko so Rimljani sprejeli krščanstvo so praznik prestavili na 14. februar in ga poimenovali po sv. Valentinu. Legenda o Valentinu naj bi nastala iz pripovedovanj o življenju dveh mučencev, nekega duhovnika iz Rima in škofa iz Ternija, a neizpodbitnih dokazov o dejanskem obstoju svetnika ni. Po ljudskem verovanju pa naj bi Valentin naskrivaj in v nasprotju s cesarjevo odredbo poročal mlade pare, zaradi česar je bil ujet in obsojen na smrt. Etnolog Damjan J. Ovsec pravi o zgodovini praznika takole: Že v srednjem veku je baziliko v čast sv. Valentinu dal sezidati papež Julij I. Valentina so Rimljani tedanjega časa sicer dobro poznali. Papež Teodor je nato baziliko obnovil, medtem ko večkratni zapisi romarjev omenjajo, da v tej cerkvi počivajo telesni ostanki sv. Valentina. Po vsej Evropi so takrat 14. februarja spoštljivo praznovali god sv. Valentina in zaupali v njegovo prošnjo, čeprav se je vsebina praznika spreminjala, različni svetniki istega imena pa so se med seboj prepletali, kot so se prepletali tudi njim pripisani čudeži in zaščitništvo. Tako obstaja vir, ki trdi, da je bilo Valentinov kar sedem. Ovsec meni, da so bili svetniki tega imena vsaj štirje in sicer škof Valentin iz Ternija, škof iz Retije, tretji Valentin je bil svetnik iz švicarskega Chura in četrti Valentin je bil škof v nemškem Trierju. Svetega Valentina poznamo Slovenci že dolgo, vendar ne v povezavi z dnevom zaljubljencev, ampak s skorajšnjim prihodom pomladi. Navsezadnje naj bi se na ta dan snubili tudi ptički. Če se ptički 14. februarja snubijo, se 12. marca (na Gregorjevo) ženijo. Kdor želi videti ptičjo ženitev, mora bos do grmovja, čeprav je na ta dan velikokrat še zelo mrzlo. Med Slovenci naj bi Valentinovo najraje častili na Primorskem; na Goriškem se s tem dnem začne sezona vaških praznikov in z njimi tradicionalni prazniki štrukljev. Valentinovo je bilo na Slovenskem eno prvih spomladanskih praznovanj, ki so bila povezana z ljubeznijo med spoloma. Tako je praznovanje vsako leto napovedovalo eno prvih ptičjih ženitev. Prve pojavne oblike praznika so bile po besedah etnologa Janeza Bogataja sicer zelo različne, še največkrat pa so bile povezane z obhodi otrok od hiše do hiše.
" Voščili so dobro letino, zdravje in srečo ter gospodinje povpraševali, kako je bilo kaj s ptičjo svatbo in ali je od nje še kaj ostalo ", pojasnjuje Janez Bogataj. Poleg legend, ki naj bi kazale zvezo med sv. Valentinom in srčnimi zadevami pa etimologi trdijo, da sta bili črki g in v nekoč v preprosti govorici zamenljivi. Tako naj bi Anglosasi po normanskem prevzemu Anglije v 11. stoletju spremenili normanski izraz galantin, ki pomeni ljubljenec žensk, v Valanten ali pa Valentin, kar je sčasoma pomenilo bodi moj ljubljenec. Sodobno Valentinovo je v Slovenijo z zahoda prišlo šele konec osemdesetih in v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, velika zahvala za to pa gre predvsem trgovcem, ki si vsako leto ob Valentinovem zaradi zaslužka manejo roke. V Angliji so si na ta dan že pred več kot petsto leti predvsem mladi ljudje izmenjavali pisma in razglednice pa tudi darila, ki so jih imenovali kar Valentini. Šega se je razširila tudi na preostali anglosaški svet, potem pa v nekatere druge evropske dežele, zlasti tiste, ki slovijo po sladkarijah. Poleg izmenjave daril je bilo za Valentinovo značilno tudi vedeževanje in prerokovanje. V Angliji so otroci vstali pred sončnim vzhodom in če jim je uspelo prvemu človeku, ki so ga videli, dvakrat zapovrstjo reči: Dobro jutro, Valentin,

preden jih je on nagovoril, so dobili darilo. Če pa jih je sonce prehitelo, so dobili odgovor, da je od sonca opečen in z darilom ni bilo nič. Za Valentinovo je bilo značilno tudi prerokovanje mladih deklet o njihovem bodočem ženinu. V Angliji in Ameriki je ptič, ki so ga prvega videle na ta dan, napovedoval ženina: kos duhovnika, taščica mornarja, zlati ščinkavec bogataša, vrabec kmeta, modra taščica srečnega človeka, krivokljun prepirljivca, golob dobrosrčneža, če pa bi videle žolno, se sploh ne bi omožile. Na Japonskem in tudi v Avstraliji se je zaradi obsežnih marketinških prizadevanj dan zaljubljencev razvil kot dan, ko si tisti, ki se imajo radi, podarjajo slaščice in cvetje. Valentinovo praznujejo tudi v perzijski kulturi, čeprav islamska vlada to kot del zahoda zavrača in omejuje. Za konec dodajam še legendo o Kupidu, enem izmed simbolov praznika zaljubljenih: Legenda govori o ljubezni med Kupidom in prelepo Psiho. Venera je bila nanjo zelo ljubosumna in je ukazala Kupidu, naj jo kaznuje. On se je namesto tega vanjo neskončno zaljubil in jo vzel za ženo. Ker pa je bila Psiha le navadna smrtnica, Kupida nikoli ni smela pogledati. Njun zakon je bil srečen, dokler je njene sestre niso prepričale, naj ga le pogleda. Kupid jo je zato kaznoval s svojim odhodom za njim je izginil tudi njun prelepi grad in božanski vrtovi. Psiha se je tako nenadoma znašla sama sredi polja. Tavajoč, da bi našla svojo edino ljubezen je prišla do Venerinega prebivališča. Ker pa jo je Venera hotela uničiti, ji je naložila vrsto nalog, vsako težjo in nevarnejšo od prejšnje. Nazadnje je Psihi izročila skrinjico, ki jo je morala odnesti v podzemlje. Tam je morala Persefoni, Hadovi ženi (Had je grški bog podzemlja in Zevsov brat), ukrasti nekaj lepote in jo zapreti v skrinjico. Dobila je napotke, kako se izogniti nevarnostim, ki prežijo nanjo v kraljestvu smrti, naročeno pa ji je bilo tudi, da skrinjice v nobenem primeru ne sme odpreti. Vendar je bila skušnjava prevelika in Psiha je pokukala vanjo - a namesto lepote je našla večni spanec. Spečo jo je našel Kupid, iz njenega telesa vzel spanec in ga položil nazaj v skrinjico. Bogovi so bili zaradi takšne ljubezni tako ganjeni, da so Psiho povzdignili v boginjo.

V sredo 10. februarja 2016 smo se ob 16. uri zbrali v Pizzerii Venezia na Slovenskem Javorniku, kjer smo za naše člane pripravili družabno srečanje ob Valentinovem prazniku. V uvodnem delu je vse prisotne pozdravil predsednik društva Sonček Zgornje Gorenjske Jernej Kocjančič. V prijetnem klepetu in sproščenem vzdušju so nam prijazni gostinski uslužbenci postregli z okusnim kosilom. Za zabavo je poskrbel Luka Slivnik iz Hrušice z narodnozabavnimi pesmimi. Popoldne nam je hitro minilo. Vsak udeleženec je prejel tudi Valentinovo darilo.

Namen praznovanja je bil, da osebe s posebnimi potrebami koristno preživijo svoj prosti čas, da jim pričaramo praznično vzdušje, da se med seboj spoznamo, družimo ter zabavamo, izmenjamo izkušnje, s tem pa želimo invalidnim osebam pomagati pri vključevanju v normalno življenjsko okolje, naučiti jih samostojnega in neodvisnega življenja ter osamosvajanja od staršev, po drugi strani pa pridobivanje novih izkušenj v različnih okoljih in situacijah.

Zahvaljujemo se prijaznim donatorjem, ki nam v teh težkih časih priskočijo na pomoč. In to so:
Emma - Podjetje za trgovino in proizvodnjo d.o.o. Lesce, Žito Gorenjka d.d. Lesce, Denel - Podjetje za proizvodnjo in trgovino d.o.o. Ljubljana in Magistrat International d.d. Ljubljana.

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik
Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE *je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka : 168 / matična številka: 1173162 / šifra dejavnosti : 94.991 / davčna številka : 52760545 /*
E - pošta: soncek@telesat.si naslov: Cesta maršala Tita 65 ***Jesenice 4270*** */ telefon* ***: 051 604 - 789*** */*
TRR: ***03186 - 1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : IO - 017/01 /***